

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากคำกล่าวที่ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการผลิตทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่ช่วยเปลี่ยนแปลงมนุษย์ให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การพัฒนาและการเจริญเติบโตของประเทศให้มีมากขึ้นด้วยนั้น สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันที่ต้องการกำลังคนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อจะช่วยสนับสนุนให้ระบบเศรษฐกิจเกิดการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องและมั่นคง เนื่องจากได้เปลี่ยนแปลงจากประเทศผู้ผลิตและส่งออกสินค้าทางการเกษตรเพียงอย่างเดียวเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกทั้งสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งการที่จะทำให้สินค้าส่งออกของไทยมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับจากนานาประเทศได้นั้น ต้องมาจากแรงงานที่มีคุณภาพ และแรงงานที่มีคุณภาพย่อมต้องมาจากสถานศึกษาที่มีคุณภาพ มีการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาถือว่าเป็นบทบาทโดยตรงในการผลิตบุคลากรระดับช่างฝีมือ ที่เป็นแรงงานส่วนใหญ่ในอุตสาหกรรมการผลิต แต่ถ้าหากว่าสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีภาพพจน์ที่เป็นลบ ย่อมส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนและนักศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นแรงงานระดับช่างฝีมือในอนาคต และเป็นที่น่าแน่นอนว่าย่อมส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาถึงประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของรัฐขึ้น เนื่องจากสถาบันการศึกษาของรัฐมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานและประชาชนโดยทั่วไปให้ความเชื่อมั่น ซึ่งวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของการจัดการศึกษาและระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของรัฐในปัจจุบันและเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษาทราบถึงระดับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาและใช้เป็นข้อมูลในการเพิ่มประสิทธิภาพหรือรักษาระดับประสิทธิภาพเหล่านั้น รวมทั้งทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความไม่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะได้ลดความไม่มีประสิทธิภาพเหล่านั้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาจากสถาบันการศึกษาตัวอย่างในระดับอาชีวศึกษาของรัฐ 60 แห่งทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2547 โดยเป็นสถานศึกษาในภาคเหนือ จำนวน 8 แห่ง ภาคกลาง 19 แห่ง ภาคตะวันออก 5 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 14 แห่งและภาคใต้ 14 แห่ง

การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ใช้วิธีที่มีการประมาณค่าแบบมีพารามิเตอร์ โดยการวิเคราะห์หาเส้นพรมแดนเชิงเส้นสุ่ม (stochastic frontier approach) ผ่านสมการการผลิตแบบ Cobb-Douglas ด้วยวิธี Maximum Likelihood Estimates (MLE) โดยใช้โปรแกรม Limdep version 8.0 ในการประมาณค่า เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ของสมการพรมแดนการผลิตและค่าพารามิเตอร์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการคำนวณหาระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา เมื่อทราบระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคแล้วจึงนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพของแต่ละสถานศึกษา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณ ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows สำหรับข้อมูลที่นำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ ใช้ข้อมูลจากการสอบถามโดยแบบสอบถามที่ส่งไปยังตัวอย่างสถานศึกษา

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของสถานศึกษาตัวอย่างในระดับอาชีวศึกษาของรัฐ 60 แห่งทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2547 ด้านข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของรัฐส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง มีระยะเวลาที่เปิดทำการสอนมากกว่า 65 ปี มีพื้นที่ของสถานศึกษามากกว่า 36 ไร่และมีอาคารเรียนเป็นตึกถาวร ด้านข้อมูลทั่วไปของบุคลากร พบว่าผู้บริหารของสถานศึกษาตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 45 ปี และมีการศึกษาระดับปริญญาโท ด้านครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและมีชั่วโมงการสอนโดยเฉลี่ย 26 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ด้านคุณภาพของผู้เรียน พบว่า ผลการเรียนรู้เฉลี่ยของนักเรียนและนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2547 อยู่ในระดับค่อนข้างดี คือมีผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 ด้านลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน นักศึกษา พบว่า ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เป็นบิดามารดา และอยู่ด้วยกัน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมกรลงมือรับจ้าง โดยมีรายได้เฉลี่ยน้อยกว่า 100,000 บาทต่อปี

ผลการคำนวณระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของรัฐ ปีการศึกษา 2547 พบว่า ระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคเฉลี่ยของการจัดการศึกษาทั่วประเทศ มีค่าเท่ากับ 0.940 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูง ส่วนระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาสูงสุดมีค่าเท่ากับ 0.989 และระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาต่ำสุดมีค่าเท่ากับ 0.837 โดย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีค่าเฉลี่ยของระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษาสูงสุดคือมีค่าเท่ากับ 0.966 รองลงมาได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าเท่ากับ 0.954 ภาคใต้ มีค่าเท่ากับ 0.948 ภาคกลาง มีค่าเท่ากับ 0.926 และภาคเหนือ มีค่าเท่ากับ 0.914 เมื่อนำมาคำนวณหาปัจจัยที่

ส่งผลต่อความไม่มีประสิทธิภาพทางเทคนิคของการจัดการศึกษา พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่สามารถนำมาอธิบายความไม่มีประสิทธิภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษา พบว่า การจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาของรัฐมีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคสูง แต่ไม่ถึงระดับที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสามารถทำได้โดย ในส่วนสถานศึกษา ผู้บริหารและครูผู้สอนควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์รวมถึงทัศนคติบางประการ กล่าวคือ ผู้บริหารควรมุ่งพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ให้มีมาตรฐานระดับสากล รวมถึงสนับสนุนและให้โอกาสการพัฒนาความรู้ของครูผู้สอนในระดับที่สูงขึ้น ด้านครูผู้สอน ควรมีวิสัยทัศน์และทัศนคติที่ดีในการสอน รวมถึงควรเพิ่มเติมและพัฒนาความรู้ความสามารถให้เชี่ยวชาญ ทันสมัยอยู่เสมอ และควรเน้นการสอนให้นักเรียน นักศึกษา คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น สนใจค้นคว้าความรู้ใหม่ ๆ รวมถึงปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมในสาขาอาชีพ นอกจากนี้ อุปกรณ์การเรียนการสอนควรทันสมัย พอเพียงและพร้อมสำหรับการดำเนินการเรียนการสอนอยู่เสมอ ส่วนผู้ประกอบการ ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขหรือสร้างหลักสูตรใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมถึงร่วมกำหนดเงื่อนไขและเป้าหมายการฝึกอบรมและการฝึกประสบการณ์ด้านวิชาชีพ เพื่อให้ นักเรียน นักศึกษาได้ปฏิบัติตรงตามสาขาที่เรียน และรัฐบาล ควรสนับสนุนโดยใช้มาตรการด้านภาษีหรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ ชูใจผู้ประกอบการให้เกิดความร่วมมือ และควรประเมินผลโดยวัดประสิทธิภาพการจัดการศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและแก้ไขนโยบายการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และให้สถานศึกษาที่มีระดับประสิทธิภาพทางเทคนิคสูงสุดแนะนำวิธีการจัดการศึกษารวมถึงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารและครูผู้สอน โดยผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือตีพิมพ์ในวารสารของกรมอาชีวศึกษา เป็นต้น

5.3 ข้อจำกัดทางการศึกษา

การศึกษาถึงระดับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาของรัฐครั้งนี้ ใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากการส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาตัวอย่างทั่วประเทศ ซึ่งจำนวนของแบบสอบถามที่ตอบกลับมานั้นน้อย อีกทั้งยังเกิดปัญหาความไม่สมบูรณ์ รวมถึงการตอบแบบสอบถามที่ผิดวัตถุประสงค์ จึงทำให้ข้อมูลบางส่วนมีรายละเอียดที่ไม่ชัดเจนและแบบสอบถาม

บางฉบับก็ไม่สามารถนำข้อมูลมาทำการศึกษาได้ ซึ่งส่งผลต่อการใช้ตัวแปรต้นในการวัดประสิทธิภาพทางเทคนิค คือไม่สามารถใช้ตัวแปรที่หลากหลายกว่านี้ได้ เพราะจะทำให้เกิดปัญหาลำดับขั้นของคามอิสระ (degree of freedom)

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ใช้ข้อมูลจากการส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันการศึกษา ตัวอย่างในระดับอาชีวศึกษาของรัฐ ซึ่งอัตราการตอบกลับของแบบสอบถามมีน้อยและล่าช้า รวมทั้งแบบสอบถามที่ตอบกลับมาบางฉบับขาดความสมบูรณ์ของข้อมูล รวมถึงการตอบคำถามที่ผิดวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในรายละเอียดของข้อมูล ซึ่งส่งผลทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความถูกต้องและความเป็นจริงของข้อมูล หากเป็นไปได้ควรทำการสอบถามข้อมูลจากสถานที่แห่งนั้นด้วยตนเองจะส่งผลดีมากกว่า เพื่อความสมบูรณ์และครบถ้วนของคำตอบที่ต้องการ อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงสภาพแวดล้อมในสถานที่แห่งนั้น และในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มจำนวนของสถานศึกษาตัวอย่างให้มากขึ้น เพราะจะทำให้สามารถใช้ตัวแปรต้นได้มากและครอบคลุมขึ้นด้วย